

JOSEPH HALL OVER ABORTUS

Vertaald door Ruben Bolier

STICHTING DE GIHONBRON

MIDDELBURG

2024

MAG EEN ZWANGERSCHAP AFGEBROKEN WORDEN ALS HET LEVEN VAN DE MOEDER GEVAAR LOOPT?

JOSEPH HALL (1574 – 1656)

Bron: *Resolutions and decisions of divers practical cases of conscience in continual use amongst men very necessary for their information and direction in these evil times, in four decades*, blz. 89.

Joseph Hall, bisschop van Norwich, was een geacht puritein. Hij was een van de Engelse afgevaardigden bij de Dordtse Synode in 1618, maar werd verhinderd door ziekte.

Is het geoorloofd om in geval van uiterste nood abortus te plegen, om het leven van de moeder te sparen?

Ik vrees dat een gebrek aan gezond verstand maar al te veel leden van het vrouwelijke geslacht schuldig doet zijn aan moedwillige abortus. Dan zijn ze noch door de natuur, noch door genade goed gefundeerd. En daarom denken ze dat het niet verkeerd is. Of anders denken ze dat deze zonde van het voorkomen van het voldragen van de zwangerschap wel te verschonen is. Hetzij uit angst voor een pijnlijke bevalling, of omdat ze een te grote last uit de weg willen gaan. Ze zijn daarom bereid om de natuur te dwarsbomen door heftige bewegingen te maken, of door het gebruik van giftige medicijnen. Zo bevrijden ze zich vroegtijdig van datgene wat hun op den duur tot last zou kunnen zijn. Ze beseffen te weinig hoe zeer zij de Majesteit van God beledigen door Zijn potentiële schepsel te vernietigen, en wat een zwaar gewicht van schuld zij op hun zielen leggen, terwijl zij proberen hun lichamen op een verkeerde manier van gemak te voorzien.

Uw vraag veronderstelt een geval van uiterste nood. En dat moet het ook wel zijn, om zo'n daad te kunnen rechtvaardigen.

Om te bepalen of het wel of niet geoorloofd is, maken onze Casuïsten onderscheid tussen twee zaken: de staat van de conceptie en de aard van de ontvangen vrucht. In het eerste geval beschouwen zij de conceptie, zoals ze is vóórdat zij het leven ontvangt, en zoals ze is nádat zij bezielde is.¹ Ze zijn geneigd het volgende te bepalen.

Voordat de vrucht het leven ontvangt – het zou niet minder dan een doodzonde zijn voor een arts om een medicijn voor te schrijven dat een abortus zou veroorzaken. Om zo de zonde te bedekken of om welke wereldse reden dan ook. Maar wanneer het leven van de moeder in het uiterste gevaar bewaard moet worden, zou het wettig kunnen zijn vóórdat de vrucht het leven ontvangt. Maar nádat de vrucht het leven ontvangt, is het een vreselijke zonde om zo'n medicijn voor te schrijven.

De latere Casuïsten zijn beter geïnformeerd. Terecht stellen zij dat het geven van zo'n verwoestend medicijn, met alleen als doel om een abortus te veroorzaken (zowel vóór als ná de bezieling van de vrucht), volkomen onwettig is en zeer zondig. En met hen kan ik alleen maar instemmen. We weten dat het leven van nature volgt op de conceptie. Er is alleen verschil in tijd. In dit geval is dat verschil niet zo groot, dat het afbreken geen zonde zou zijn. Tertullianus slaat de spijker op zijn kop, en ook Covarruvias en Lessius hameren op dit aambeeld: 'Te verhinderen wat geboren zou worden, is niet anders dan het verhaasten van moord.' En: 'Het is een toekomstig mens, etc.'

Hierdoor weten we dat men denkt dat (wat een verdere graad van tijdsafstand betreft) een vrijwillige zelfvervuiling altijd net zoveel schuld in zich heeft. Daarom vermeldt Angelus Politianus tot lof van Michael Verrinus dat hij liever zou sterven, dan hieraan toe te geven. Hoeveel te meer, als men bedenkt dat er een verdere voortgang gemaakt wordt tot de volmaaktheid van het menselijke leven? Als u mij zegt dat het leven van de moeder op die manier behouden kan blijven, terwijl anders zowel *zijzelf* als *alle mogelijkbeden tot bevruchting* volkomen verloren zijn, dan moet ik u antwoorden met die zekere, algemene regel van de apostel: dat wij het kwade niet mogen doen opdat het goede daaruit voortkome (Rom. 3:8).

De tweede overweging betreft de aard van het medicijn en de bedoeling van de arts. Er zijn doktersvoorschriften die op zichzelf beschouwd een genezende uitwerking hebben. Maar wanneer ze worden gebruikt en toegepast tot herstel van de moeder, kunnen ze verwoestend zijn voor de dan nog levenloze conceptie. Het gebruik van deze middelen is te verontschuldigen als ze met geen andere bedoeling dan het behoud van het leven van de moeder worden gegeven. En dit omdat het ongemak (of liever het onheil) dat op de conceptie volgde toevallig was, en volkomen tegen de intentie en hoop van degene die de ouders advies gaf.

Maar als de conceptie eenmaal gevormd en bezielde is, dan is de vraag zoveel te moeilijker, omdat de handelingen van de natuur verder gevorderd zijn. Lessius merkt terecht op dat de LXX² de woorden in de wet van Mozes³ die handelen over abortus daarom op de volgende wijze vertaald heeft. 'Als een man een zwangere vrouw slaat, waardoor haar zwangerschap afgebroken wordt, en als het kind volkomen geformeerd was, dan zal hij zijn leven geven voor het leven van het kind. Als het kind onvolkomen geformeerd is, dan zal hij gestraft worden met een geldboete, te betalen aan haar man.' De Vulgaat

¹ Volgens de huidige inzichten begint het leven van de mens bij de bevruchting, vert.

² Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament dat volgens de overlevering door 70 mensen vertaald is.

³ Exod. 21.

betreft alles op de moeder, wat de LXX op het kind betreft, en ze veronderstelt dat het kind geformeerd was en leeft. De Latijnse tekst van de Vulgaat zegt dat de dood erop volgt, wat meer in overeenstemming is met de grondtekst. Volgens de Engelse vertaling staat er 'mischief' (misdaad, baldadigheid, onheil). Zo drukt Castalion het ook uit.

Maar de Schrift heeft niet gezegd of het de dood van de moeder betreft, of de dood van het volgroeide kind. Cornelius à Lapide zegt uitdrukkelijk dat het gaat om de dood van de moeder. Maar toch strekt hij het oordeel uit en zegt dat de dood van het met leven begiftigde kind er óók onder valt. Hij maakt geen onderscheid tussen de schuld, aangezien de ziel van het kind niet minder waard is dan de ziel van de vrouw die het kind draagt.

In geval van een levende foetus, zijn de casuïsten erg verdeeld. Sommigen zijn wat tederder dan hun collega's, terwijl ze het toch niet toelaten dat een helend medicijn gegeven wordt aan een moeder in uiterste nood, wanneer zou blijken dat daardoor het kind in gevaar komt in het geval dat het levend uit de buik gehaald kan worden. En dit zeggen ze met als grond daarvoor deze valse, bloedige en liefdeloze redenering – dat als het kind sterft zonder gedoopt te zijn, het blootgesteld staat aan de eeuwige verdoemenis. Dit vreselijke gevaar zou de moeder dan moeten voorkomen, zelfs al loopt ze zelf gevaar. Het fundament van deze bewering deugt niet, en daarom moet datgene wat daarop gebouwd is, omvallen. Dat kinderen van gelovige ouders onvermijdelijk naar de hel verdoemd zouden worden, terwijl ze onmogelijk in staat zijn de foetus in leven te houden, is te wreed en afschuwelijk om te denken. Deze mensen zeggen dat ze te voorzichtig zijn met de ziel van het kind (die misschien toch wel veiliger is dan hun eigen ziel), terwijl ze al te onbarmhartig zijn tegenover het lichaam van de moeder.

Anderen hebben betere gedachten. Zij stellen dat als de zaak uiterst wanhopig is, en het zeker is dat moeder en kind zullen sterven als er niet snel wat aan gedaan wordt, het dan wel geoorloofd is om iets voor te schrijven wat de moeder kan redden, terwijl het kind daardoor gevaar kan lopen.

Ondertussen moeten de bedoelingen en pogingen er volstrekt op gericht zijn om te *behouden*. Hoe Gods wijze van bepaling van gebeurtenissen ook zijn moge. In kort: niemand die doelbewust een abortus veroorzaakt, zal zodoende zijn handen kunnen wassen in onschuld. Een vrouw die moedwillig een abortus opwekt of ondergaat moet niet denken dat zij het oordeel van de rechtvaardige God tegen moordenaars kan ontlopen.

Ik kan het niet laten om de wereld in kennis te stellen van de goddeloze toegeeflijkheid op dit gebied, van een reeds overleden paus. Sixtus V, die in onze tijd op de Zetel van Rome zat, zag dat maar al te veel wereldlijke en godsdienstige personen zich bepaalde vrijheden veroorloofden op het gebied van abortus, en de vreselijke gevolgen daarvan. Hij heeft die verdoemelijke praktijk terecht verfoeid en heeft het goed gedacht om met veel ijver zijn 'Bulla Cruciatæ' uit te laten vaardigen. Er was nooit eerder een vuriger stuk aan de wereld bekend gemaakt. In deze bul verklaart de paus dat allen die de hand hebben in het uitvoeren of bewerkstelligen van dit goddeloze feit van het af laten stoten van de conceptie, zowel levend als nog niet bezielde; geformeerd of nog niet geformeerd; door drankjes, medicijnen, of welk ander middel dan ook; de misdaad van mensenmoord begaan hebben en ook als zodanig gestraft moeten worden. Hij beval dat zulke personen gestraft zouden worden overeenkomstig deze bul. Hij excommuniceert ze op vreselijke wijze en verwijst ze naar de hel (als ze geen berouw tonen) en laat de absolutie alleen door de paus zelf en zijn opvolgers verleend worden.

Maar nu komt er een reeds overleden opvolger van hem, Gregorius XIV. Hij vond het vonnis te onredelijk en te hard voor deze nukkige en zuinige Italianen. En in werkelijkheid ook voor alle losbandige personen van beide geslachten. Daarom verzachtte hij alles een beetje. Het vond, zoals een Spaanse Casuïst het treffend uitdrukt, juist plaats in het allereerste jaar van zijn pontificaat. En het staat in een zekere grondwet van hem, gedateerd te Rome, op de laatste dag van mei 1591.

Delevit censuras, quas Sixtus V. imposuerat contra facientes, procurantes, &c.

De zware censuren die Sixtus had opgelegd, werden afgeschaft en de verschrikkelijke straffen die hij had verordend, werden teruggebracht tot een schamele onregelmatigheid. Er werd bepaald dat elke biechtvader die door de ordinaris werd toegelaten, absolutie mag verlenen voor de zonde van abortus provocatus. In feite bracht hij door deze lichte straffen de zonde tot leven. Een daad die goed past bij de 'Moeder aller hoererijen'. Na al dit gepaai bezien te hebben, moeten alle goede christenen weten en bepalen dat deze misdaad niet minder dan verdoemelijk is.

Maar ik adviseer u, met Martinus Vivaldus, dat wat ik hier geschreven heb tegen de uitvoerders van abortussen, niet mag worden toegepast op de praktijk van terughoudende artsen en chirurgen, die worden ingeschakeld om te helpen bij moeilijke en hopeloze bevallingen, en die de vrouw in barensnood medicijnen voorschrijven die haar bevalling kunnen bespoedigen (of het kind als gevolg daarvan nu in leven zal blijven of zal sterven). En dit omdat de bevruchting nu in volle rijpheid is. En de bedoeling van deze artsen is niet om een abortus te forceren, maar om de natuurlijke geboorte te vervroegen, tot behoud van de moeder, het kind, of zelfs beiden.

